Gemeente Amsterdam

Sociale basis Amsterdam

Stadsdeel Noord

Gebiedsgerichte Uitwerking 2023

Sociale basis Amsterdam

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4
1.1 De Gebiedsgerichte Uitwerking 2023 4
1.2 Overgangsjaar 4
1.3 Samenspel 5
1.4 Stadsdelen, stadsgebied en gebieden 5
1.5 Druk op de sociale basis 5
1.6 Inhoud van de Gebiedsgerichte Uitwerking 6

2 De basisinfrastructuur in de sociale basis 7
2.1 Voor alle Amsterdammers 7
2.2 Wat is er overal en altijd? 7
2.3 Voor de jeugd 7
2.4 Basisinfrastructuur ook bepaald door de opgaven 7

3 Stadsdeel Noord 8
3.1 Aanpak Noord 'Heel Noord!' 8
3.1.1 Aanpak Noord 8
3.1.2 Thema's 8
3.1.2.1 Thema Kansen voor jeugd 8
3.1.2.2 Thema Kansrijke sociale buurten 8
3.1.3 Nieuwe werkwijze 9
3.2 Noord-West 10
3.2.1 Over dit gebied 10
3.2.2 Opgaven kansengelijkheid 10
3.2.3 Opgaven preventieve gezondheid 11
3.2.4 Dit gebied in cijfers 12
Achtergrondinformatie cijfers 14
3.3 Noord-Oost 15
3.3.1 Over dit gebied 15
3.3.2 Opgaven kansengelijkheid 15
3.3.3 Opgaven preventieve gezondheid 16
3.3.4 Dit gebied in cijfers 17
Achtergrondinformatie cijfers 19
3.4 Oud-Noord 20
3.4.1 Over dit gebied 20
3.4.2 Opgaven kansengelijkheid 20
3.4.3 Opgaven preventieve gezondheid 21
3.4.4 Dit gebied in cijfers 22
Achtergrondinformatie cijfers 24

1 Inleiding

1.1 De Gebiedsgerichte Uitwerking 2023

Wat zijn de opgaven per gebied en op welke thema's en doelgroepen, in welke buurten of wijken is intensivering nodig? Wat is de basisinfrastructuur die in de hele stad toegankelijk moet zijn? Dat leest u in deze Gebiedsgerichte Uitwerking 2023.

De Gebiedsgerichte Uitwerking biedt houvast als u subsidie wilt aanvragen voor initiatieven en voorzieningen in de sociale basis. Samen met het stedelijk kader Samen Vooruit en de Subsidieregeling Sociale Basis vormt de Gebiedsgerichte Uitwerking het totaalpakket waaraan de gemeente een subsidieaanvraag toetst.

Het is belangrijk dat uw subsidieaanvraag aansluit bij de opgaven per gebied. Deze opgaven geven richting aan het aanbod in de sociale basis en zijn van invloed op de intensiteit en omvang ervan. Ook binnen de basisinfrastructuur kan het aanbod dus verschillen in mate, omvang en intensiteit (zie hoofdstuk 2).

Samenwerking tussen partners en samenhang van het diverse aanbod dat bijdraagt aan de opgaven is belangrijk bij het toekennen van subsidie. Dit geldt niet alleen voor samenwerking binnen de sociale basis maar ook met andere onderdelen van het sociaal domein en met name met de buurtteams en de ouder- en kindteams. In Weesp gaat het hierbij overigens om het sociale wijkteam en het Ouder- en Kindteam dat een iets andere werkwijze heeft dan in de andere gebieden van Amsterdam. De opgaven die al deze teams in de gebieden zien, zijn meegenomen in deze Gebiedsgerichte Uitwerking.

1.2 Overgangsjaar

2023 is een overgangsjaar voor de Gebiedsgerichte Uitwerking. Dit komt door een aantal ontwikkelingen:

- Het stedelijk kader Samen Vooruit is in 2023 voor het laatst van toepassing. De Gebiedsgerichte Uitwerking 2023 is dus ook het laatste jaar gerelateerd aan dit kader. We werken aan een nieuw stedelijk kader waarin we de basisinfrastructuur strakker omschrijven en nader uitwerken.
- Het nieuwe coalitieakkoord na de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2022 was nog niet klaar toen deze Gebiedsgericht Uitwerking werd geschreven. Bij de bespreking met de stadsdeelcommissies en de vaststelling door het Dagelijks Bestuur in elk stadsdeel was het nieuwe coalitieakkoord wel bekend, maar de specifieke ambities van het nieuwe college zijn nog niet verwerkt. In het nieuwe coalitieakkoord krijgt de nadruk op kansengelijkheid en preventie een vervolg. Dit sluit aan bij de beleidsframes 'Tegengaan kansenongelijkheid' en 'Amsterdam Vitaal en Gezond' waarop de Gebiedsgerichte Uitwerking 2023 gebaseerd is.
- In 2022 is een traject in gang gezet om diverse gebiedsprocessen en -plannen binnen Amsterdam meer op elkaar af te stemmen. Dat gaat ook over gebiedsgericht werken in de sociale basis en dus ook over de Gebiedsgerichte Uitwerking.

Voor de Gebiedsgerichte Uitwerking 2023 zijn de opgaven uit de Gebiedsgerichte Uitwerking 2022 als uitgangspunt genomen en waar nodig aangepast, aangescherpt of aangevuld.
Daarnaast zijn enkele procesmatige veranderingen doorgevoerd. Het bestuurlijk proces is aangepast om stadsdeelbestuurders meer sturingsruimte op de opgaven te bieden. Hierin hebben ook de stadsdeelcommissies en in Weesp de bestuurscommissie een rol. In het subsidieproces met partners door het jaar heen, krijgt de Gebiedsgerichte Uitwerking ook een meer prominente rol. Bij (tussentijdse) gesprekken met partners zal de Gebiedsgerichte Uitwerking als onderlegger op tafel liggen.

1.3 Samenspel

De Gebiedsgerichte Uitwerking is het resultaat van een samenspel tussen verschillende gemeentelijke afdelingen, met partners en andere partijen in de gebieden en met bewoners. Bewoners zijn continu via de partners betrokken bij de vraag wat zij nodig vinden in hun wijk. Soms was er ook een bewonersbijeenkomst om specifiek ideeën en aandachtspunten van bewoners op te halen. Daarnaast is in elk stadsdeel de (nieuwe) stadsdeelcommissie geïnformeerd en geconsulteerd.

Veel betrokkenen hebben meegedacht over de opgaven en aangegeven wat zij zien in hun dagelijkse praktijk. Het gaat hier om organisaties in de sociale basis, de buurtteams, de ouder- en kindteams, huisartsen, informele organisaties en bewonersorganisaties. De wijze waarop dit is gebeurd, verschilt per stadsdeel: schriftelijk, inloopbijeenkomsten, themabijeenkomsten, live of digitaal. Ook de mate waarin de diverse stakeholders zijn meegenomen, verschilt per stadsdeel.
Weesp heeft ook wat dit betreft een bijzondere status. Bij het ophalen van de opgaven in stadsgebied Weesp zijn naast een grote partner onder andere het sociaal wijkteam en de dorpsraad van Driemond betrokken.

Gebieds- en opgavegericht werken begint met het formuleren van de opgaven. Dat proces is binnen de gemeente breed aangepakt. Naast de teams sociale basis in de stadsdelen waren onder andere de gebiedsteams en collega's van Jeugd en Veiligheid, Kunst en Cultuur betrokken. De directies in het sociaal domein - Onderwijs, Jeugd, Zorg en Diversiteit (OJZD), Werk, Participatie en Inkomen (WPI), Sport en Bos en de GGD - zijn eveneens aangehaakt.

Niet alleen bij het ophalen en beschrijven van de opgaven is samenspel belangrijk. Ook in de uitvoering, bij het gebiedsgericht samenwerken aan de opgaven, is dit een continu punt van aandacht. Zowel tussen de diverse partners onderling in een gebied, tussen partners en de gemeente en tussen de diverse geledingen in de gemeente.

1.4 Stadsdelen, stadsgebied en gebieden

Amsterdam kent 25 gebieden verdeeld over zeven stadsdelen en één stadsgebied: Weesp. De stadsdelen en het stadsgebied hebben ieder hun eigenheid, specifieke kenmerken en bijzonderheden. Er is een grote variatie in wijken en buurten: oudere wijken versus nieuwe eilanden, rijk en arm, ruimte en drukte, weidsheid en volgebouwd. Dat heeft invloed op de sociale leefwereld van de Amsterdammer. Deze eigenheid komt niet alleen naar voren in de beschrijving van de gebieden maar vooral ook bij de focus op specifieke thema's, buurten en doelgroepen.

De Gebiedsgerichte Uitwerking beschrijft de opgaven per gebied. De gebieden Bijlmer-West, Sloterdijken en Westpoort zijn niet apart opgenomen omdat hier (nog) zeer weinig bewoners zijn.
Er zijn ten opzichte van 2022 enkele veranderingen in de gebiedsindeling:

- Driemond is overgegaan van stadsdeel Zuidoost naar stadsgebied Weesp.
- Bijlmer-West was onderdeel van het gebied Bijlmer-Centrum, maar is nu een van de vier gebieden in Zuidoost.
- Sloterdijken in Nieuw-West is een apart gebied geworden.

Overigens zijn er ook binnen gebieden verschuivingen van wijken en buurten. Zo is in bijvoorbeeld in stadsdeel Noord een deel van de IJ-overs overgegaan van gebied Oud Noord naar gebied Noord West.
Voor stadsgebied Weesp is de uitwerking enigszins anders van aard. Er zijn nog lopende relaties met bestaande partijen en er is geen volledige ruimte voor aanvullend aanbod op andere of nieuwe opgaven.

1.5 Druk op de sociale basis

De sociale basis is het breed en laagdrempelige aanbod van activiteiten en ondersteuning overwegend in de eigen buurt of wijk. Het is het fundament dat de zorg en ondersteuning in de stad stabiliteit geeft. De doorontwikkeling van het sociaal domein is gericht op zo veel mogelijk preventie in de sociale basis om duurdere vormen van zorg af te schalen.

De druk op de sociale basis is het afgelopen jaar toegenomen en groeit nog steeds. In vrijwel alle gebieden zijn in april 2021 buurtteams gestart. Zij hebben inmiddels hun plek ingenomen bij het gebieds- en opgavegericht werken, maar de samenwerking en afstemming met onder andere de sociale basis vraagt nog aandacht. Wel blijkt dat de aanwezigheid en werkwijze van de buurtteams leidt tot meer belangstelling voor de activiteiten en voorzieningen in de sociale basis. Hetzelfde effect, maar in iets mindere mate, hebben de ouder- en kindteams en andere aanbieders in de eerste lijn, zoals huisartsen. De toenemende bekendheid met bijvoorbeeld Welzijn op Recept vergroot de vraag naar aanbod in de sociale basis.

De coronacrisis heeft de afgelopen twee jaar ieders leven bepaald. De gevolgen ervan zijn niet weg. Zo is er meer eenzaamheid, juist ook onder jongeren. Er is meer psychische en emotionele problematiek bij veel bewoners en dat beïnvloedt de opgave. Veel mensen durven nog steeds niet volledig aan het openbaar leven deel te nemen, dus ook niet aan activiteiten, bijeenkomsten en ontmoetingen. Bewoners zijn minder makkelijk te bereiken en daarom is een meer outreachende aanpak nodig. Tegelijkertijd kent het sociaal domein, net als veel andere sectoren, een personeelstekort en zijn vrijwilligers moeilijker te vinden.

Sinds enkele maanden is er oorlog in Oekraïne. Voor de sociale basis is er met de naar Nederland gevluchte Oekraïners een nieuwe doelgroep is bijgekomen, die mogelijk ook een andere benadering vraagt. De oorlog heeft grote invloed op het veiligheidsgevoel en de psychische en emotionele gezondheid van veel mensen. En de gestegen energieprijzen, in combinatie met de steeds hoger worden kosten voor levensonderhoud in het algemeen, vergroten de armoedeproblematiek.

1.6 Inhoud van de Gebiedsgerichte Uitwerking

Het format van de Gebiedsgerichte Uitwerking 2023 is grotendeels gelijk aan dat van 2022. Het meest opvallende is dat dit jaar stadsgebied Weesp is toegevoegd.

Wat is er wel (een beetje) anders?

- De paragraaf over de basisinfrastructuur is aangevuld. De wens om de basisinfrastructuur scherper te formuleren en af te bakenen is groot, zowel intern als bij partners. We hebben ervoor gekozen deze aanscherping volgend jaar in samenhang met het nieuwe kader verder op te pakken.
- De kwantitatieve gegevens (‘dit gebied in cijfers’) staan per gebied aan het einde van de paragraaf. De cijfers geven immers ondersteunende informatie maar zijn niet bepalend. De kwantitatieve informatie is wisselend zeer recent of juist minder recent en soms al aangepast aan de nieuwe gebiedsindeling. Dit wordt in de betreffende paragraaf nader toegelicht. De informatie over de TOZO (Tijdelijke Overbrugging Zelfstandige Ondernemers) is dit jaar weggelaten omdat deze regeling niet meer bestaat.
- De sociale opgaven vanuit de gebiedsplannen 2022 en/of de meest recente gebiedsanalyses staan bij de beschrijving van het gebied. In de Gebiedsgerichte Uitwerking 2022 waren de sociale opgaven uit de andere plannen exact gekopieerd. Nu zijn deze opgaven meer met elkaar verweven. Het gaat immers om het totaal van de (sociale) opgaven in een gebied waarvoor verschillend aanbod mogelijk is, juist ook in samenhang van de sociale basis met het bredere sociaal domein.
- Ontwikkelbuurten als specifieke focus zijn er niet meer onder deze noemer in 2023. Toch hebben de voormalige ontwikkelbuurten nog aandacht nodig. Daarnaast zijn er ook andere wijken of buurten die extra focus vragen. Dit komt naar voren in de beschrijving van het gebied.
- De Masterplannen in stadsdeel Zuidoost en stadsdeel Nieuw-West zijn mede leidend voor de analyse van en de inzet op sociale opgaven. Bij deze stadsdelen is een extra paragraaf toegevoegd over deze plannen. Hetzelfde geldt voor stadsdeel Noord waar de Aanpak Noord meer en meer leidend is. Deze plannen zijn in deze drie stadsdelen ook benoemd in het nieuwe coalitieakkoord.

2 De basisinfrastructuur in de sociale basis

2.1 Voor alle Amsterdammers

De sociale basis is het brede en laagdrempelige aanbod van activiteiten en ondersteuning in de eigen buurt of wijk. Aanbod om zelfredzaam te zijn, talenten te ontwikkelen en mee te doen in de stad. Dat maakt de sociale basis het fundament dat de zorg en ondersteuning in de stad stabiliteit geeft. De sociale basis er is voor alle Amsterdammers en is vrij toegankelijk voor iedereen.

Jaarlijks maakt de gemeente een Gebiedsgerichte Uitwerking voor de opgaven in alle gebieden. Dat maakt lokaal maatwerk mogelijk. Maatwerk leveren in verschillende gebieden kan alleen als een bepaalde basis aan voorzieningen altijd en overal voor alle Amsterdammers beschikbaar is: de basisinfrastructuur in de sociale basis.

2.2 Wat is er overal en altijd?

De basisinfrastructuur omvat in ieder geval goed bereikbare en toegankelijke sociale accommodaties, zoals Huizen van de Wijk, buurtcentra, buurtkamers, jongerencentra en servicepunten. Amsterdammers kunnen daar terecht voor informatie, advies en voorlichting over onder meer participatie, (groeps)activiteiten, financiën, taal en bewegen. Ook worden Amsterdammers er ontvangen en doorgeleid naar passende activiteiten binnen de betreffende accommodatie of elders.

Andere onderdelen van de basisinfrastructuur zijn minder duidelijk fysiek aanwezig. Toch is er overal en altijd een minimaal aanbod van deze voorzieningen te vinden. Denk aan bevorderen en ondersteunen van vrijwillige inzet, steun aan mantelzorgers en vergroten van participatie van kwetsbare doelgroepen. Door Amsterdammers te stimuleren om initiatieven en activiteiten te ontplooien, ontstaat er een divers, samenhangend en gespreid aanbod. Waar nodig krijgen Amsterdammers hulp bij het organiseren van deze activiteiten.

2.3 Voor de jeugd

Jongeren en kinderen vormen binnen de sociale basis een aparte doelgroep. Voor hen moeten er voorzieningen en activiteiten zijn waarmee zij hun mogelijkheden en talenten kunnen ontdekken en ontwikkelen.
Met vragen en problemen kunnen zij terecht bij het kinderwerk of jongerenwerk. En er zijn overal activiteiten voor brede talentontwikkeling voor en door jeugdigen, (veelal) buiten schooltijd. Deze activiteiten zijn onder meer gericht op sport en gezondheid, kunst en cultuur, natuur en techniek, media en communicatie en burgerschapsvorming en beroepsoriëntatie.

Binnen het sociaal domein en specifiek binnen de sociale basis is er aandacht voor (preventie van) huiselijk geweld en kindermishandeling. Mede met behulp van aandachtsfunctionarissen is dit een wezenlijk en structureel thema in alle stadsdelen.

2.4 Basisinfrastructuur ook bepaald door de opgaven

Aanbod dat valt onder de basisinfrastructuur is overal en altijd aanwezig, toegankelijk en bereikbaar. De mate waarin, de omvang en de reikwijdte worden bepaald door de opgaven in een gebied.
Het gewenste aantal vierkante meters voor een sociale accommodatie is bijvoorbeeld afhankelijk van het aantal bewoners in een wijk of buurt en meer specifiek van het verwachte aantal mensen dat ervan gebruik zal maken.
De hoeveelheid jongerenwerkers wordt grotendeels bepaald door het aantal jongeren in een buurt.
De intensiteit van aanbod in de basisinfrastructuur kan dus verschillen per gebied en kan wijzigen als er ontwikkelingen zijn waardoor de opgaven veranderen.

3 Stadsdeel Noord

3.1 Aanpak Noord 'Heel Noord!'

3.1.1 Aanpak Noord

Amsterdam-Noord verandert in rap tempo, maar niet alle Noorderlingen profiteren hiervan; er is sprake van een tweedeling die dreigt te verergeren. Dit is in één zin de urgentie van Aanpak Noord.

Belangrijkste kenmerk van deze aanpak is grote bewonersbetrokkenheid bij het ontwerp en de uitvoering, en het centraal stellen van de inbreng én betrokkenheid van bewoners gedurende de gehele aanpak. Dit is op zo'n grote schaal nieuw voor de gemeente, en het vereist wendbaarheid en continue willen leren. Dit doen we graag samen met onze partners.

3.1.2 Thema's

Aanpak Noord start met een aantal thema's dat buurtgericht en/of Noordbreed wordt vormgegeven. Er wordt vooralsnog gedacht aan wonen, openbare ruimte, buurteconomie, groen, kansen voor jeugd en kansrijke sociale buurten. De laatste twee thema's hebben de grootste raakvlakken met de sociale basis en worden hieronder kort toegelicht.

3.1.2.1 Thema Kansen voor jeugd

Op dit moment groeit een groot deel van de jeugd in de bestaande wijken van Noord op in een achterstandspositie. Een bovengemiddeld deel van de kinderen begint al met een (taal)achterstand aan de basisschool. Aan het einde van groep acht krijgen zij vaak een lager schooladvies dan verwacht kan worden op basis van cognitieve vermogens. Het percentage vroegtijdige schoolverlaters is in meerdere buurten in Noord het hoogste van de stad. De positie van deze kinderen en jongeren op de arbeidsmarkt is daardoor zeer kwetsbaar.

We gaan graag met bewoners en partners in overleg hoe we dit willen verbeteren. Mogelijke actielijnen staan hieronder. In gesprek met bewoners en partners kunnen deze nog veranderen.

Actielijnen:

1) Kansrijke ontwikkeling: al vanaf de zwangerschap tot aan de 18-jarige leeftijd werken we aan het verbeteren van een kansrijke ontwikkeling van de jeugd in Noord.
2) Thuisbasis op orde op verschillende terreinen zoals financiën, werk, gezond en veilig.
3) Jeugd profiteert van de transitie van Noord met goede opleidingen, stageplekken en werkgelegenheid.
4) Plek voor jeugd: alle jongeren hebben dichtbij een jeugdvoorziening.
5) Onderwijshuisvesting en verminderen onderwijssegregatie; goede scholen op strategische plekken.

3.1.2.2 Thema Kansrijke sociale buurten

In de huidige ontwikkel- en zogenaamde kantelbuurten is er sprake van een combinatie van armoedeproblematiek, gezondheidsachterstanden, laaggeletterdheid en een slechtere positie op de arbeidsmarkt. Juist door de combinatie van deze factoren is het een zeer complexe en taaie opgave en is de kans groter dat kinderen uit deze buurten opgroeien in een achterstandspositie. Tegelijkertijd zien we dat er in deze buurten ook altijd wel een paar prachtige bewonersinitiatieven en netwerken zijn. Zij zijn voor de meest kwetsbare bewoners vaak laagdrempeliger dan de formele partijen, maar er is nog niet altijd sprake van partnerschap in de buurt.

Om intergenerationele kansenongelijkheid te doorbreken, zijn kansrijke sociale buurten nodig.

We gaan met bewoners en partners in overleg hoe we dit kunnen bereiken. We denken daarbij aan de volgende zaken, maar dit kan nog veranderen in overleg met bewoners en partners.

1) Andere werkwijze: bewonersgestuurde wijkontwikkeling, in buurtcoalities van bewoners(initiatieven) en partners werken we gezamenlijk aan de opgave in de buurt. Daarbij leren we met elkaar door resultaten met elkaar te delen.
2) Accommodaties op orde: in alle buurten moeten er plekken voor de buurt door de buurt zijn. Tot en met 2029 worden er zes nieuwe buurtkamers gebouwd.
3) Achterstanden wegnemen: intensivering inzet om achterstanden weg te nemen op gebied van gezondheid, taal, financiën en dergelijke.
4) Arbeidspotentieel benutten: ouders en jongeren vormen de prioritaire doelgroep bij WPI (Aan de slag in Noord); samen optrekken met ondernemers, rolmodellen en experimenteren met community wealth building

3.1.3 **Nieuwe werkwijze**

De rode lijn is dat we in buurtcoalities met bewoners(organisaties) en partners willen gaan samenwerken. De rol van de gemeente verandert van agendabepaler naar samenwerkingspartner en faciliteerder. Dit betekent voor onze partners in het sociaal domein ook een verandering die we samen zullen moeten vormgeven.

3.2 Noord-West

3.2.1 **Over dit gebied**

In Noord-West zijn de economische en sociale verschillen tussen groepen bewoners nog steeds groot. Dit vraagt specifieke aandacht in het verbinden van sterkere bewoners met kwetsbare bewoners.
Naast Banne Noord, Banne Zuid en Molenwijk valt ook Tuindorp-Oostzaan op. In deze buurten ligt het percentage kwetsbare bewoners ,onder wie een bovengemiddeld aandeel senioren, met weinig regie op hun gezondheid hoger dan het Amsterdamse gemiddelde. Verder valt op dat de bewonersbetrokkenheid er zeer laag is. We zien dat er focus nodig is op een integrale samenwerking in netwerken om kwetsbare bewoners te helpen het aanbod beter te benutten.

Er is extra aandacht nodig voor kwetsbare jeugd (tot 17 jaar) en jongvolwassen (tot 26 jaar). Zij hebben vaak te maken met een slechte gezondheid, armoede en beweegachterstand. Het percentage jeugd met overgewicht is in Noordwest het hoogst van Noord. Bij jeugdigen komen emotionele en gedragsproblemen voor die versterkt kunnen worden door opgroeien in kwetsbare gezinssituaties en door meegaan in negatief gedrag.

In de Banne, Molenwijk en Tuindorp Oostzaan zijn er veel kwetsbare gezinnen met gestapelde problematiek die de weg naar (armoede)voorzieningen nog niet weten te vinden. Meisjes doen te weinig mee en zijn beperkt weerbaar. Een kwart van de jongeren loopt de kans geen startkwalificatie te halen. We zien terug dat er veel vroegtijdige schoolverlaters zijn.
In het westelijke deel van Noord-West zijn er weinig voorzieningen die de ontwikkeling van de jeugd stimuleren. Dit tekort leidt soms tot overlast.

3.2.2 **Opgaven kansengelijkheid**

De opgave is om het aanbod voor jeugd en volwassenen op een laagdrempelige en begrijpelijke manier te communiceren, zodat iedereen de kans krijgt om mee te kunnen doen. Voorzieningen en activiteiten moeten bereikbaar en goed verspreid in de gebieden te vinden zijn. Dit verhoogt de zichtbaarheid en laagdrempeligheid.

De sociaaleconomische verschillen tussen groepen blijft groot. Er is extra inzet nodig voor de perspectiefrijke ondersteuning van (alleenstaande) vrouwen en/of werkende minima. In Tuindorp Oostzaan is ongelijkheid tussen theoretisch opgeleide bewoners met hogere inkomens en praktisch opgeleide bewoners met intergenerationele armoede. Er is weinig vertrouwen in de overheid waardoor bewoners minder gebruik maken van de mogelijkheden die er voor ze zijn.

Bewoners in Tuindorp Oostzaan kunnen elkaar met hun kwetsbaarheden, krachten en kansen meer ondersteunen en versterken. Dit verkleint de tweedeling en vergroot de sociale cohesie, bewonersbetrokkenheid en het onderling vertrouwen. Ontmoeting is gericht op het verbinden van bewoners van omliggende buurten.

In de Klipperbuurt, Banne Noord en Molenwijk zijn armoede, laaggeletterdheid en betrokkenheid van ouders punten van aandacht. Er is stapeling van problematiek binnen gezinnen. De rol van ouders in de opvoeding is beperkt door armoede of andere zorgen. De jeugd heeft vaak een laag zelfbeeld. Speciale aandacht vragen meiden tussen de zes en achttien jaar uit kwetsbare situaties en jeugd in het algemeen tussen de vier en veertien jaar. Voor gezinnen met meerdere problemen is behoefte aan opvoedingsondersteuning en laagdrempelige activiteiten voor jeugd in een integrale en aansprekende aanpak in hun nabije omgeving.

In de wijken Oostzanerwerf en Kadoelen is de opgave om de ontwikkeling van jeugd te stimuleren en ze meer positief perspectief te bieden. Veel jeugdigen hebben individuele problemen. Om deze problemen eerder te signaleren en te adresseren in het (in)formele netwerk, kan overlast door jeugd afnemen.
Voor volwassenen geldt in deze wijken dat er behoefte is aan ontmoeting en aanbod dat dicht bij de bewoners wordt georganiseerd.

In het algemeen lopen jongeren in Noord-West een groot risico geen startkwalificatie te behalen. De opgave is de jeugd meer kansen op werk en opleiding te bieden door hun netwerk te vergroten en verbinding te leggen met onderwijs, ondernemers, WPI en andere partijen.

3.2.3 **Opgaven preventieve gezondheid**

Er is in Noord-West behoefte aan meer fysieke en zichtbare ontmoetingsmogelijkheden met passende, laagdrempelige programmering voor ouderen, met name voor ouderen ouder van 80 jaar. Er is specifieke aandacht nodig voor fysieke en mentale gezondheid, welbevinden, inclusief chronische stress, rekening houdend met lage digitale en taalvaardigheden.

In Noord-West is het beeldschermgebruik hoog.
De opgave is om beeldschermgebruik te verminderen. Dit geldt voor zowel jeugd/jongeren als volwassenen en is nodig om meer aandacht voor elkaar te krijgen en het aantal fysieke klachten af te laten nemen. Wel kan het functioneel beeldschermgebruik worden vergroot en verbeterd.

Tuindorp Oostzaan, daarbinnen Tuttifruttidorp en Hogeland, blijft een aandachtsgebied met veel kwetsbare oudere bewoners, met name alleenstaanden ouder dan 80 jaar. Er is relatief veel armoede, eenzaamheid en laaggeletterdheid. Het is wenselijk om bewoners meer regie te geven op hun gezondheid, zodat psychische klachten zoals angst- en slaapklachten worden verminderd. Daarbinnen is ontmoeting een belangrijk onderdeel.

In de Banne en de Molenwijk voelen kinderen en ouderen zich onveilig door het gedrag van jongeren. Dit gedrag komt door emotionele en gedragsproblemen en het gebrek aan aandacht van opvoeders. Vormen van negatief gedrag bij jongeren zijn agressie, pesten, middelengebruik, wapengebruik en het afglijden naar criminele activiteiten. Hier ligt een opgave om bij bewoners de veiligheidsbeleving te vergroten en de mentale stress te verminderen en jongeren herkenbaar op negatief gedrag aan te spreken.

Voor het verbeteren van de emotionele ontwikkeling en het gedrag van de jeugd is een positieve pedagogische omgeving nodig waarin formele en informele partners samenwerken met jongeren, ouders en bewoners vanuit een gezamenlijke visie op sociale veiligheid. Investeren in een vertrouwensband tussen jongeren en organisaties is een voorwaarde voor meer succes in doorverwijzing bij mentale problemen.
Daarnaast kan een hogere meldingsbereidheid bij kindermishandeling en huiselijk geweld erger voorkomen en/of preventief werken.

De coronacrisis maakt nog duidelijker hoe groot het belang is van gezond leven, zowel fysiek als mentaal. In Noord-West zijn veel mensen minder gaan bewegen. Voor jeugd en hun ouders is meer kennis over gezond leven belangrijk. En ze stimuleren tot meer bewegen en hun deelname aan sportactiviteiten vergroten is een focuspunt. Hierbij gaat het niet alleen om voeding en gewicht maar ook om middelengebruik, zoals alcohol en drugs, negatief of (zelf)destructief gedrag bij jongeren en mentale weerbaarheid bij vooral meisjes, zowel fysiek als online.

3.2.4 Dit gebied in cijfers

Jeugd
0-17

Kwetsbaar	OKT	Jeugd-voorziening
505	665	785
6%	7,3%	9,1%
6%	6%	8,3%

Jeugd
18-26

Kwetsbaar	WMO	SHV
240	828	25
6%	3,4%	0,6%
4%	2,6%	0,6%

Volwassenen
27-65

Kwetsbaar	SHV
2.970	140
14%	0,6%
12%	1,1%

Ouderen
66+

Kwetsbaar	WMO	SHV
1.785	1.193	7
31%	19,4%	0,1%
27%	16,3%	0,4%

cijfers gebied | cijfers gebied in % | percentage Amsterdam

Basisgegevens

Inwoners	39.096
Jeugd (0-17)	8.752
Jeugd (18-26)	3.917
Volwassenen (27-65)	20.597
Ouderen (66+)	5.830

0-17 jaar	Meest kwetsbaar	
Tuindorp Oostzaan	105 (4%)	
Oostzanerwerf	125 (7%)	
Kadoelen	20 (2%)	
Banne-Buiksloot	255 (8%)	
18-26 jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Tuindorp Oostzaan	70 (7%)	6 (0,6%)
Oostzanerwerf	60 (6%)	<5
Kadoelen	10 (4%)	<5
Banne-Buiksloot	100 (6%)	15 (0,9%)
27-65 jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Tuindorp Oostzaan	915 (14%)	48 (0,7%)
Oostzanerwerf	590 (12%)	33 (0,7%)
Kadoelen	115 (6%)	6 (0,3%)
Banne-Buiksloot	1.345 (18%)	53 (0,7%)
66+ jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Tuindorp Oostzaan	640 (35%)	<5
Oostzanerwerf	285 (23%)	<5
Kadoelen	105 (21%)	<5
Banne-Buiksloot	755 (35%)	<5

Achtergrondinformatie cijfers

Algemeen:

- Het Basis Bestand Gebieden Amsterdam (BBGA) is de basis voor de meeste gegevens. Voor een aantal onderdelen is de meeste recente BBGA van 2021 de bron. In sommige gevallen is echter nog de BBGA van 2020 gebruikt. De reden hiervoor is dat de nieuwe gebiedsindeling en de toevoeging van Weesp nog niet geheel zijn verwerkt in de BBGA. De verschillen geven helaas her en der 'haken en ogen' en hoe kleiner de schaal hoe meer kans op differentiatie.
- Het onderdeel Zorg in Natura/Persoonsgebonden Budget (ZIN/PGB) is veranderd naar 'Jeugdzorg: jeugdvoorziening voor jeugd van 0 tot 18 jaar'. En daarmee verandert ook de samenstelling van het cijfer. Voorheen was zogenaamde hoog- en enkelvoudig specialistische zorg samengevoegd. Nu gaat het alleen om enkelvoudige jeugdhulp.
- Schuldhulpverlening (SHV): in deze cijfers is een groot verschil te zien ten opzichte van vorig jaar. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen. Ten eerste spelen ook hier de wijzigingen in de gebiedsindelingen een rol. Ten tweede gaat de schuldhulpverlening voortaan via de buurteams en kan er hierbij ook nog sprake zijn van andere partners. Een dergelijke wisseling in partners die trajecten uitvoeren geeft vaak een daling in aantal cliënten te zien. Tot slot zijn de cijfers van schuldhulpverlening een momentopname, van wie er op dat moment in traject is. Hoe kleiner de schaal hoe meer kans op schommelingen.
- Zoals hieronder duidelijk wordt komen de cijfers uit verschillende bronnen, ook uit verschillende jaren. De percentages zijn ook niet allemaal gerelateerd aan de absolute aantallen in de toegevoegde, meest recente, basisgegevens. Ze kunnen ook berekend zijn op de basisgegevens van een jaar eerder.

Basisgegevens: geeft het totaal aantal inwoners van het gebied en de verdeling in de leeftijdsgroepen van 0 tot 17 jaar, van 18 tot 26 jaar, van 27 tot 65 jaar en van 66 jaar en ouder. De bron hierbij is BBGA 2021.

Meest kwetsbaar Jeugd: geeft het aantal inwoners van 0 tot 26 jaar die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 0 tot 26 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid (van de ouders). Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Meest kwetsbaar Volwassenen: geeft het aantal inwoners van 27 tot 65 jaar die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 27 tot 65 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid. Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Meest kwetsbaar Ouderen: geeft het aantal inwoners van 66 jaar en ouder die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 66 jaar en ouder in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid. Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Ouder- en Kindteam (OKT): geeft het aantal kinderen van 0 tot 18-jaar die gebruik maken van jeugdhulp door het Ouder- en Kindteam. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 tot 18 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam. Bron is BBGA 2020. De absolute cijfers zijn een schatting.

Jeugdzorg: jeugdvoorziening: geeft het aantal kinderen van 0 tot 18 jaar met enkelvoudige jeugdhulp weer. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 tot 18 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam. Bron is BBGA 2020. Maar deze absolute cijfers zijn een schatting.

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO): geeft het aantal inwoners van 18 tot 65 jaar en het aantal inwoners van 66 jaar en ouder die gebruik maken van hulp in het huishouden, ambulante ondersteuning en dagbesteding per gebied (2020). Het aandeel wordt afgezet tegen aantal inwoners van 18 tot 65 jaar en het aantal inwoners van 66 jaar en ouder in respectievelijk het gebied en Amsterdam. Let op: het gaat niet om unieke gebruikers; dubbelingen zijn dus mogelijk. De bron is de GGU van 2022 – deze cijfers zijn dus gelijk aan die van vorig jaar.

Schuldhulpverlening (SHV): Aandeel lopende dossiers voor reguliere schuldhulpverlening onder de bevolking tussen van respectievelijk 18 tot 26 jaar, van 27 tot 66 jaar en van 66 jaar en ouder. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van de vergelijkbare leeftijdsgroepen in het betreffende gebied en Amsterdam. De peildatum is mei 2022. Indien lager dan 5 dan is het niet meegenomen in wijk.

3.3 Noord-Oost

3.3.1 Over dit gebied

Noord-Oost is een gebied met vele gezichten en scherpe contrasten. Enerzijds zijn er het Centrumgebied Amsterdam Noord (CAN) dat zich ontwikkelt tot grootstedelijk gebied en Landelijk Noord met weilanden en dorpjes. Anderzijds wordt er specifieke aandacht gevraagd in de Waterlandpleinbuurt, de Kleine Wereld, het Plan van Gool en de Loenermark vanwege de hoeveelheid kwetsbare bewoners en stapeling van sociale problematiek en doordat de leefbaarheid achterblijft.

In ruimtelijk, economisch en sociaal opzicht is er weinig samenhang tussen de wijken en buurten in Noord-Oost. De Buikslotermeer en de Waterlandpleinbuurt zijn wat betreft sociale cohesie, kwetsbare huishoudens en leefbaarheid de minst scorende wijken van Noord. Dat heeft veel implicaties, vooral voor de sociale veiligheid en dat vraagt extra focus. Meer dan de helft van de inwoners ervaart hier eenzaamheid. Het gebrek aan sociale cohesie komt onder andere door de bouw in deze wijken (met veel portiekflats), de sociaaleconomische verschillen en de diversiteit van de bevolking. Bovendien hebben met name de Waterlandpleinbuurt en de Buikslotermeer relatief weinig goede ontmoetingsplekken.
In de Waterlandpleinbuurt is het contrast erg groot tussen de gedeeltes waar stedelijke vernieuwing heeft plaatsgevonden en de 'oude buurten'. Er lijkt een sterker wordende spanning te ontstaan tussen de bestaande wijk en de transitie waarin Noord zich bevindt. De ongelijkheid wordt hierdoor meer zichtbaar en voelbaar. We zien terug dat bewoners zich de laatste jaren niet door de gemeente gehoord voelen, met name rond de vele ontwikkelingen in Noord. Het vertrouwen in de overheid blijft laag als we daar niet expliciet bij stilstaan.
Het is van belang dat partners integraal samenwerken en zowel kennis als best practices delen met elkaar. Dit geldt voor de uitvoering van activiteiten en het onderling verbinden van bewoners.

Noord-Oost is kinderrijk. Er wonen veel gezinnen, waarvan een veel hoger dan gemiddeld aandeel bestaat uit eenoudergezinnen. Het aandeel kwetsbare jeugd jonger dan achttien jaar is ook bovengemiddeld hoog. Vooral in de Waterlandpleinbuurt en de Buikslotermeer, met name in de Kleine Wereld en het Plan van Gool, groeien veel kinderen op in een achterstandssituatie, in (langdurige) armoede en met een slechte gezondheid. Hierin liggen risico's voor huiselijk geweld en kindermishandeling, jeugdoverlast, radicalisering en extremisme, maar ook kansen om ze een positief perspectief te bieden. Voor de jeugd zijn er te weinig sociaal veilige plekken, zowel binnen als buiten. In de Buikslotermeer ontbreken verschillende voorzieningen.

3.3.2 Opgaven kansengelijkheid

De opgave in Noord-Oost is erop gericht alle bewoners in een inclusieve samenleving mee te laten doen. Digitale en taalvaardigheden spelen hierin een grote rol. Een specifieke doelgroep hiervoor is de groep bewoners die de taal nog niet spreken.
Er kan meer worden ingezet op betrokkenheid van bewoners door partners in de wijk. Er is specifieke aandacht nodig voor een laagdrempelig aanbod en een manier om de meer kwetsbare bewoners en de bewoners die nog niet binnen de sociale basis in beeld zijn, te bereiken. Er is behoefte aan activiteiten op verschillende plekken in de wijk, naast het aanbod dat al in het Huis van de Wijk wordt georganiseerd. Ook is het wenselijk dat er laagdrempelig en betaalbaar beweegaanbod in de wijk aanwezig is, met name in het Plan van Gool.

De (verborgen) armoedeproblematiek in de Kleine Wereld, het Plan van Gool en in de Waterlandpleinbuurt blijft groot. Het aandeel langdurige minima (eenouder) gezinnen in deze wijken is nog steeds zorgwekkend. Deze gezinnen lijden vaak onder (chronische) stress die het leven in schaarste met zich meebrengt. Veel kinderen groeien op in een achterstandssituatie, waardoor hun kansen op een goede toekomst negatief beïnvloed worden. Armoede en schuldenproblematiek gaan vaak gepaard met knelpunten op andere levensdomeinen, daarom is een samenwerking met informele netwerken in de wijk essentieel. Vanwege de vaak lage opleiding en de taalachterstand kunnen bewoners beter op een meer outreachende en laagdrempelige manier worden geholpen.

In grote delen van Noord-Oost is er specifieke aandacht nodig voor de jeugd die opgroeit in een achterstandssituatie en voor het opvangen van de achterstanden die door corona zijn opgelopen. Veel jeugd zwerft rond op straat. De kans op afglijden naar negatief gedrag en criminaliteit is groot, mede doordat er in deze buurten veel risicofactoren zijn en nog niet alle jeugd wordt bereikt.

Door kwetsbare jongeren en kinderen een laagdrempelige veilige plek in de buurt te bieden, waar zij in aanraking komen met voor hen passende programmering en ontmoeting, kan een cultuurverandering ontstaan. De jeugd moet weer een toekomstperspectief zien in een veilige positieve pedagogische omgeving. Dit vereist een integrale aanpak waarbij organisaties nauw samenwerken en er kansen liggen op het vinden en bereiken van de meest kwetsbare jeugd. Het is in het algemeen wenselijk om zo vroeg mogelijk preventief in te zetten om achterstanden te voorkomen

Het vergroten van ouderbetrokkenheid is belangrijk. Specifieke aandacht is nodig voor de kansen van minima-ouders. Met name de economische zelfstandigheid voor vrouwen kan worden vergroot. Veel vrouwen leven sociaal geïsoleerd, zijn niet zichtbaar en weten hun weg niet te vinden. De kwetsbaarheid van deze vrouwen, en hun kinderen, is groot in de Kleine Wereld en de Waterlandpleinbuurt.

3.3.3 **Opgaven preventieve gezondheid**

In Noord-Oost is er aandacht nodig voor een gezonde leefstijl onder jeugd en volwassenen. Een bovengemiddeld aandeel van de jeugd en volwassenen heeft te kampen met overgewicht. Er wordt door de bewoners relatief weinig bewogen en gesport. Hier liggen kansen, want een hogere sportparticipatie heeft een positief effect op de gezondheid en kan bijdragen aan weerbaarheid en verbondenheid. Het gebruik van nieuw ingerichte openbare ruimte kan meer worden gestimuleerd.

De jeugd kan zowel fysiek als mentaal weerbaarder worden gemaakt. Door de coronacrisis is nog meer naar voren gekomen dat met name jongeren tussen de 18 en 26 jaar in de Waterlandpleinbuurt, de Kleine Wereld en het Plan van Gool zich vaak eenzaam voelen en een slechte mentale gezondheid ervaren.
Het is wenselijk om voort te borduren op de activiteiten die al door de partners worden uitgevoerd, met als aanscherping om de jongeren te betrekken bij de invulling van de activiteiten. Belangrijk hierbij is om te weten wat de jongeren nodig hebben en wat werkt.
Het bespreekbaar maken van het welbevinden en het bevorderen van hun lichamelijke weerbaarheid vragen specifieke aandacht.

Het gaat meer specifiek om gesprekken over bijvoorbeeld drugsgebruik, slaapproblemen of depressies. Hierbij kunnen rolmodellen worden ingezet. De focus ligt op jongeren. Het weerbaar maken en het bewust worden van de gevaren en gevolgen is nodig.
Jongeren komen graag samen. Het bevorderen hiervan is wenselijk. Ook is er aandacht nodig voor hoe samen te leven. Denk hierbij met name aan het Startblok Elzenhagen. Om dit te bewerkstelligen, zijn er passende activiteiten nodig.

In Noord-Oost woont een hoger dan gemiddeld percentage alleenstaande ouderen. Het verhogen van de sociale cohesie met name in de Waterlandpleinbuurt en de Buikslotermeer zorgt voor minder (sociale) eenzaamheid en draagt bij in het tijdig signaleren van problemen onder kwetsbare ouderen.
De coronacrisis geeft extra weer dat veel kwetsbare mensen beperkt digitaal vaardig en verbonden zijn. De eenzaamheid onder ouderen is hierdoor toegenomen en de groep eenzame ouderen is groter en jonger geworden. De mentale gezondheid hangt nauw samen met de veerkracht en vitaliteit van deze bewoners.
Meer fysieke ontmoetingsmogelijkheden met passende programmering draagt bij aan de sociale contacten en ontmoetingen en bevordert de preventieve gezondheid van de doelgroep.

3.3.4 Dit gebied in cijfers

Jeugd
0-17

Kwetsbaar	OKT	Jeugd-voorziening
470	460	565
7%	6,6%	8,6%
6%	6%	8,3%

Jeugd
18-26

Kwetsbaar	WMO	SHV
240	599	100
6%	3,2%	2,4%
4%	2,6%	1,7%

Volwassenen
27-65

Kwetsbaar	SHV
2.245	412
15%	2,6%
12%	2%

Ouderen
66+

Kwetsbaar	WMO	SHV
1.255	895	30
28%	19,1%	0,7%
27%	16,3%	0,6%

cijfers gebied | cijfers gebied in % | percentage Amsterdam

Basisgegevens

Inwoners	32.190
Jeugd (0-17)	6.868
Jeugd (18-26)	4.780
Volwassenen (27-65)	16.039
Ouderen (66+)	4.503

0-17 jaar	Meest kwetsbaar	
Waterlandpleinbuurt	290 (9%)	
Buikslotermeer	170 (9%)	
Waterland	<10	
Elzenhagen	<10	
18-26 jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Waterlandpleinbuurt	105 (6%)	24 (1,5%)
Buikslotermeer	75 (4%)	15 (0,9%)
Waterland	<10	<5
Elzenhagen	<10	12 (1,9%)
27-65 jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Waterlandpleinbuurt	1.185 (18%)	75 (1,1%)
Buikslotermeer	895 (17%)	57 (1,1%)
Waterland	55 (4%)	<5
Elzenhagen	110 (6%)	16 (0,8%)
66+ jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Waterlandpleinbuurt	360 (25%)	6 (0,4%)
Buikslotermeer	795 (34%)	6 (0,3%)
Waterland	65 (15%)	<5
Elzenhagen	35 (18%)	<5

Achtergrondinformatie cijfers

Algemeen:

- Het Basis Bestand Gebieden Amsterdam (BBGA) is de basis voor de meeste gegevens. Voor een aantal onderdelen is de meeste recente BBGA van 2021 de bron. In sommige gevallen is echter nog de BBGA van 2020 gebruikt. De reden hiervoor is dat de nieuwe gebiedsindeling en de toevoeging van Weesp nog niet geheel zijn verwerkt in de BBGA. De verschillen geven helaas her en der 'haken en ogen' en hoe kleiner de schaal hoe meer kans op differentiatie.
- Het onderdeel Zorg in Natura/Persoonsgebonden Budget (ZIN/PGB) is veranderd naar 'Jeugdzorg: jeugdvoorziening voor jeugd van 0 tot 18 jaar'. En daarmee verandert ook de samenstelling van het cijfer. Voorheen was zogenaamde hoog- en enkelvoudig specialistische zorg samengevoegd. Nu gaat het alleen om enkelvoudige jeugdhulp.
- Schuldhulpverlening (SHV): in deze cijfers is een groot verschil te zien ten opzichte van vorig jaar. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen. Ten eerste spelen ook hier de wijzigingen in de gebiedsindelingen een rol. Ten tweede gaat de schuldhulpverlening voortaan via de buurteams en kan er hierbij ook nog sprake zijn van andere partners. Een dergelijke wisseling in partners die trajecten uitvoeren geeft vaak een daling in aantal cliënten te zien. Tot slot zijn de cijfers van schuldhulpverlening een momentopname, van wie er op dat moment in traject is. Hoe kleiner de schaal hoe meer kans op schommelingen.
- Zoals hieronder duidelijk wordt komen de cijfers uit verschillende bronnen, ook uit verschillende jaren. De percentages zijn ook niet allemaal gerelateerd aan de absolute aantallen in de toegevoegde, meest recente, basisgegevens. Ze kunnen ook berekend zijn op de basisgegevens van een jaar eerder.

Basisgegevens: geeft het totaal aantal inwoners van het gebied en de verdeling in de leeftijdsgroepen van 0 tot 17 jaar, van 18 tot 26 jaar, van 27 tot 65 jaar en van 66 jaar en ouder. De bron hierbij is BBGA 2021.

Meest kwetsbaar Jeugd: geeft het aantal inwoners van 0 tot 26 jaar die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 0 tot 26 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid (van de ouders). Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Meest kwetsbaar Volwassenen: geeft het aantal inwoners van 27 tot 65 jaar die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 27 tot 65 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid. Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Meest kwetsbaar Ouderen: geeft het aantal inwoners van 66 jaar en ouder die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 66 jaar en ouder in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid. Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Ouder- en Kindteam (OKT): geeft het aantal kinderen van 0 tot 18-jaar die gebruik maken van jeugdhulp door het Ouder- en Kindteam. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 tot 18 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam. Bron is BBGA 2020. De absolute cijfers zijn een schatting.

Jeugdzorg: jeugdvoorziening: geeft het aantal kinderen van 0 tot 18 jaar met enkelvoudige jeugdhulp weer. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 tot 18 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam. Bron is BBGA 2020. Maar deze absolute cijfers zijn een schatting.

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO): geeft het aantal inwoners van 18 tot 65 jaar en het aantal inwoners van 66 jaar en ouder die gebruik maken van hulp in het huishouden, ambulante ondersteuning en dagbesteding per gebied (2020). Het aandeel wordt afgezet tegen aantal inwoners van 18 tot 65 jaar en het aantal inwoners van 66 jaar en ouder in respectievelijk het gebied en Amsterdam. Let op: het gaat niet om unieke gebruikers; dubbelingen zijn dus mogelijk. De bron is de GGU van 2022 – deze cijfers zijn dus gelijk aan die van vorig jaar.

Schuldhulpverlening (SHV): Aandeel lopende dossiers voor reguliere schuldhulpverlening onder de bevolking tussen van respectievelijk 18 tot 26 jaar, van 27 tot 66 jaar en van 66 jaar en ouder. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van de vergelijkbare leeftijdsgroepen in het betreffende gebied en Amsterdam. De peildatum is mei 2022. Indien lager dan 5 dan is het niet meegenomen in wijk.

3.4 Oud-Noord

3.4.1 Over dit gebied

Gebied Oud-Noord kent grote verschillen tussen en binnen wijken, niet alleen in het fysieke maar ook in het sociale domein. Aan het IJ is de transformatie van bedrijventerreinen naar woonwerkgebieden steeds meer zichtbaar. Het oude hart van Oud-Noord is gebouwd in de jaren dertig van de vorige eeuw en kent een aanzienlijke opgave als het gaat om renovatie van woningen en straten. Oud-Noord kent een grote dynamiek en dit is niet los te zien van de sociale opgave. 'Oude' en 'nieuwe' bewoners kunnen elkaar daarbij opzoeken en elkaar versterken.

Oud-Noord kent het hoogste aandeel kwetsbare bewoners van stadsdeel Noord met een concentratie in de Volewijck en de IJplein/Vogelbuurt en de aangrenzende tuindorpen: Tuindorp Nieuwendam en Tuindorp Buiksloot. Dit vraagt om specifieke inzet. In deze buurten wonen procentueel de meeste kwetsbare kinderen en jongeren van Noord. Het percentage kwetsbare ouderen in Oud-Noord behoort tot een van de hoogste van de stad. Er is een stapeling van problematiek: armoede en schulden, laaggeletterdheid, slechte (psychische) gezondheid en licht verstandelijke beperkingen.

Tegelijkertijd is er, vooral in de tuindorpen, sprake van een sterke sociale cohesie, die echter soms op gespannen voet staat met de vestiging van nieuwe bewoners. De tuindorpen kenmerken zich door een cultuur van al vanaf jonge leeftijd laagbetaalde, vaak fysiek zware arbeidsdeelname. Dit levert een relatief groot aandeel senioren met gezondheidsklachten op. Er is extra inzet nodig zodat deze groepen meer en beter gebruik maken van maatschappelijke voorzieningen, waarmee eenzaamheid onder ouderen vermindert. Zelfbeheerhuizen bieden kansen om daar samen te komen wat de sociale cohesie positief versterkt.

In de IJplein/Vogelbuurt, de Volewijck en in de tuindorpen groeien veel kinderen op in een achterstandssituatie. Ze leven, vaak langdurig, in armoede. Er is vaak onveiligheid in gezinnen en/of in de buurt. Met name in de Volewijck en de Vogelbuurt is er sprake van een negatieve straatcultuur die zijn aantrekkingskracht heeft op jonge kinderen. We zien dat juist door de combinatie van deze factoren, het een zeer complexe en taaie opgave is om dit te doorbreken. Er is meer aandacht nodig om de samenhang en zichtbaarheid van het pedagogisch klimaat in de openbare ruimte te vergroten.

In Oud-Noord loopt al een aantal aanpakken om de kwetsbare Amsterdammer te ondersteunen, veelal samen met de woningcorporaties. We zien dat er in deze buurten ook een paar prachtige bewoners- en ondernemersinitiatieven en netwerken zijn. Zij zijn voor de meest kwetsbare bewoners vaak laagdrempeliger dan de formele partijen, maar soms komt een noodzakelijke koppeling met deze formele partijen niet van de grond. Hierin is ook een belangrijke rol weggelegd voor partijen in de sociale basis.

Tot slot. Veel partijen, niet alleen die in de sociale basis, manifesteren zich in het maatschappelijke domein: een actieve ondernemersvereniging, de aanpak van corporaties om energiearmoede tegen te gaan en programma's voor toeleiding naar werk. Dit is wat de wijken nodig hebben, maar het vergt meer en beter zicht op en afstemming van elkaars activiteiten.

3.4.2 Opgaven kansengelijkheid

De opgave is het tegengaan van de negatieve straatcultuur in alle wijken van Oud-Noord. Veel jeugd heeft te maken met armoede en alle neveneffecten daarvan. Samenwerking van de verschillende partijen vanuit de sociale basis is hierbij cruciaal, ook door het inzetten van de afspraken in het kader van de positief pedagogische omgeving.

Ouders kunnen meer betrokken worden, door opvoedingsvaardigheden te vergroten, vaders te helpen aandacht aan hun kinderen te geven en het gedrag van het kind positief te beïnvloeden. Ouders betrekken tijdens de activiteiten waar het kind aan meedoet, draagt hieraan bij.

In Van der Pekbuurt worden er door jeugd en jongeren activiteiten gemist. Er is aanbod, maar dit sluit niet altijd aan bij de wens. Het opgeknapte buurthuis Van der Pek biedt uitkomsten voor chill- en thema-avonden die de jongeren missen.
In de IJplein/Vogelbuurt staan het Huis van de Wijk De Meeuw en jongerencentrum De Valk. Het is wenselijk om de uitstraling en programmering voor beide accommodaties weer aantrekkelijk en gastvrij te maken voor alle bewoners in de buurt.
Voor bewoners van de Volewijck ligt het Huis van de Wijk relatief ver weg. De verschillende buurtkamers kunnen hier een verbindende rol spelen. Diverse en aantrekkelijke programmering is van belang.

In de tuindorpen zijn bestaande en nieuwe speelplekken, opgeknapte pleinen en buurtkamers. De activiteiten kunnen beter aansluiten bij de behoeften in de buurt en op deze locaties. Een aantrekkelijke, gevarieerde en laagdrempelige programmering voor diverse groepen volwassenen en jeugd komt het liefst tot stand samen met bewoners en vrijwilligers.

Veel bewoners in Oud-Noord zijn beperkt taalvaardig en hebben licht verstandelijke beperkingen. Het is belangrijk het aanbod in heldere en eenvoudige taal te communiceren. Ook is het belangrijk dat laagdrempelige activiteiten voor het bevorderen van digitale, lees- en schrijfvaardigheden in een vertrouwde omgeving beschikbaar zijn.
Sleutelfiguren - ook met een migratieachtergrond - kunnen hierin een rol spelen. Door sleutelfiguren, bewonersinitiatieven en organisaties, zowel van de sociale basis als daarbuiten, in lokale netwerken met elkaar te verbinden, kunnen bewoners preventiever worden geholpen.

3.4.3 **Opgaven preventieve gezondheid**

Gezonde levensstijl verdient extra aandacht in Oud-Noord. Daarbij horen gesprekken over en stimulansen om te stoppen met roken, en omgaan met (chronische) stress. Gezondheidsambassadeurs kunnen worden ingezet om de mogelijkheden van laagdrempelige en toegankelijke sport- en beweegactiviteiten onder de aandacht te brengen, zoals Noord Beweegt. Voorlichting over gezonde voeding is nodig. Ook het inkopen, koken en eten van gezonde voeding kan worden gestimuleerd.

In Oud-Noord is het mentaal welbevinden onder jongeren ver onder het Amsterdamse gemiddelde. Armoede, te veel ongezond eten, somberheid en coronalockdowns zijn thema's die aan metaal welbevinden raken en ook zeker invloed hebben. De opgave is om het mentaal welbevinden onder jongeren te vergroten.

In de tuindorpen wonen veel kwetsbare ouderen. De sterke sociale cohesie binnen enkele groepen bewoners sluit soms individuele ouderen buiten. Maar iedereen zou zich verbonden moeten voelen en mee moeten kunnen doen. Buurtwerk is hier meer zichtbaar op straat nodig.
In Tuindorp Nieuwendam en Tuindorp Buiksloot verdienen ouderen die ook mantelzorger zijn specifieke aandacht. Daarbij is het belangrijk alert te zijn op ouderenmishandeling.

In Oud-Noord staan meerdere renovaties van woningen door corporaties in de planning. Achter de voordeur komen corporaties in deze trajecten veel casuïstiek tegen met een hulpvraag. Naast de inzet van de Buurtteams en het Meldpunt Zorg en Overlast, ligt hier ook voor de sociale basis een opgave voor het bereikbaar maken van sociale voorzieningen.

3.4.4 Dit gebied in cijfers

Jeugd
0-17

Kwetsbaar	OKT	Jeugd-voorziening
390	423	585
7%	7,4%	10,9%
6%	6%	8,3%

Jeugd
18-26

Kwetsbaar	WMO	SHV
190	921	17
5%	4,5%	0,5%
4%	2,6%	0,6%

Volwassenen
27-65

Kwetsbaar	SHV
2.630	137
15%	0,8%
12%	1,1%

Ouderen
66+

Kwetsbaar	WMO	SHV
1.210	716	6
33%	18%	0,2%
27%	16,3%	0,4%

cijfers gebied | cijfers gebied in % | percentage Amsterdam

Basisgegevens

Inwoners	31.878
Jeugd (0-17)	5.633
Jeugd (18-26)	3.901
Volwassenen (27-65)	18.500
Ouderen (66+)	3.844

0-17 jaar	Meest kwetsbaar	
Volewijck	160 (9%)	
IJplein-Vogelbuurt	150 (10%)	
Tuindorp Nieuwendam	<10	
Tuindorp Buiksloot	30 (8%)	
Nieuwendammerdijk/buiksloterdijk	<10	
Noorderlijke IJ-oevers west	<10	
Noordelijke IJ-Oevers oost	<10	
18-26 jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Volewijck	70 (7%)	7 (0,7%)
IJplein-Vogelbuurt	75 (8%)	<5
Tuindorp Nieuwendam	xx	<5
Tuindorp Buiksloot	10 (7%)	<5
Nieuwendammerdijk/buiksloterdijk	<10	<5
Noorderlijke IJ-oevers west	<10	<5
Noordelijke IJ-Oevers oost	<10	<5
27-65 jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Volewijck	1.170 (21%)	52 (0,9%)
IJplein-Vogelbuurt	925 (19%)	45 (0,9%)
Tuindorp Nieuwendam	245 (13%)	15 (0,8%)
Tuindorp Buiksloot	170 (17%)	8 (0,8%)
Nieuwendammerdijk/buiksloterdijk	15 (2%)	<5
Noorderlijke IJ-oevers west	95 (4%)	17 (0,5%)
Noordelijke IJ-Oevers oost	10 (6%)	<5
66+ jaar	**Meest kwetsbaar**	**SHV**
Volewijck	460 (41%)	<5
IJplein-Vogelbuurt	335 (36%)	<5
Tuindorp Nieuwendam	250 (32%)	<5
Tuindorp Buiksloot	135 (41%)	<5
Nieuwendammerdijk/buiksloterdijk	10 (5%)	<5
Noorderlijke IJ-oevers west	20 (8%)	<5
Noordelijke IJ-Oevers oost	<10	<5

Achtergrondinformatie cijfers

Algemeen:

- Het Basis Bestand Gebieden Amsterdam (BBGA) is de basis voor de meeste gegevens. Voor een aantal onderdelen is de meeste recente BBGA van 2021 de bron. In sommige gevallen is echter nog de BBGA van 2020 gebruikt. De reden hiervoor is dat de nieuwe gebiedsindeling en de toevoeging van Weesp nog niet geheel zijn verwerkt in de BBGA. De verschillen geven helaas her en der 'haken en ogen' en hoe kleiner de schaal hoe meer kans op differentiatie.
- Het onderdeel Zorg in Natura/Persoonsgebonden Budget (ZIN/PGB) is veranderd naar 'Jeugdzorg: jeugdvoorziening voor jeugd van 0 tot 18 jaar'. En daarmee verandert ook de samenstelling van het cijfer. Voorheen was zogenaamde hoog- en enkelvoudig specialistische zorg samengevoegd. Nu gaat het alleen om enkelvoudige jeugdhulp.
- Schuldhulpverlening (SHV): in deze cijfers is een groot verschil te zien ten opzichte van vorig jaar. Hiervoor zijn drie oorzaken aan te wijzen. Ten eerste spelen ook hier de wijzigingen in de gebiedsindelingen een rol. Ten tweede gaat de schuldhulpverlening voortaan via de buurteams en kan er hierbij ook nog sprake zijn van andere partners. Een dergelijke wisseling in partners die trajecten uitvoeren geeft vaak een daling in aantal cliënten te zien. Tot slot zijn de cijfers van schuldhulpverlening een momentopname, van wie er op dat moment in traject is. Hoe kleiner de schaal hoe meer kans op schommelingen.
- Zoals hieronder duidelijk wordt komen de cijfers uit verschillende bronnen, ook uit verschillende jaren. De percentages zijn ook niet allemaal gerelateerd aan de absolute aantallen in de toegevoegde, meest recente, basisgegevens. Ze kunnen ook berekend zijn op de basisgegevens van een jaar eerder.

Basisgegevens: geeft het totaal aantal inwoners van het gebied en de verdeling in de leeftijdsgroepen van 0 tot 17 jaar, van 18 tot 26 jaar, van 27 tot 65 jaar en van 66 jaar en ouder. De bron hierbij is BBGA 2021.

Meest kwetsbaar Jeugd: geeft het aantal inwoners van 0 tot 26 jaar die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 0 tot 26 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid (van de ouders). Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Meest kwetsbaar Volwassenen: geeft het aantal inwoners van 27 tot 65 jaar die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 27 tot 65 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid. Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Meest kwetsbaar Ouderen: geeft het aantal inwoners van 66 jaar en ouder die als meest kwetsbaar worden aangeduid (2020). Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal inwoners van 66 jaar en ouder in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam als geheel (2020). Het gaat hier om kwetsbaarheid op het gebied van inkomen, werk, opleiding en gezondheid. Getallen lager dan 10 zijn niet meegenomen. Afgerond op 5-tallen. Bron is O&S 2020.

Ouder- en Kindteam (OKT): geeft het aantal kinderen van 0 tot 18-jaar die gebruik maken van jeugdhulp door het Ouder- en Kindteam. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 tot 18 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam. Bron is BBGA 2020. De absolute cijfers zijn een schatting.

Jeugdzorg: jeugdvoorziening: geeft het aantal kinderen van 0 tot 18 jaar met enkelvoudige jeugdhulp weer. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 tot 18 jaar in respectievelijk het betreffende gebied en Amsterdam. Bron is BBGA 2020. Maar deze absolute cijfers zijn een schatting.

Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO): geeft het aantal inwoners van 18 tot 65 jaar en het aantal inwoners van 66 jaar en ouder die gebruik maken van hulp in het huishouden, ambulante ondersteuning en dagbesteding per gebied (2020). Het aandeel wordt afgezet tegen aantal inwoners van 18 tot 65 jaar en het aantal inwoners van 66 jaar en ouder in respectievelijk het gebied en Amsterdam. Let op: het gaat niet om unieke gebruikers; dubbelingen zijn dus mogelijk. De bron is de GGU van 2022 – deze cijfers zijn dus gelijk aan die van vorig jaar.

Schuldhulpverlening (SHV): Aandeel lopende dossiers voor reguliere schuldhulpverlening onder de bevolking tussen van respectievelijk 18 tot 26 jaar, van 27 tot 66 jaar en van 66 jaar en ouder. Het aandeel wordt afgezet ten opzichte van de vergelijkbare leeftijdsgroepen in het betreffende gebied en Amsterdam. De peildatum is mei 2022. Indien lager dan 5 dan is het niet meegenomen in wijk.